

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-148>

УДК 336.7

УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКУ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

CREDIT RISK MANAGEMENT: THEORETICAL FOUNDATIONS AND IMPROVEMENT APPROACHES

Ерастов Василь Ігорович

кандидат економічних наук,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5230-0273>**Юхименко Володимир Миколайович**

кандидат економічних наук,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8705-0454>**Erastov Vasyl, Yukhymenko Volodymyr**

Taras Shevchenko National University of Kyiv

У статті досліджено теоретичні основи та сучасні прикладні аспекти управління кредитним ризиком у банківській системі. Авторами акцентовано увагу на важливості кредитного ризику як одного з ключових викликів для забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності банківських установ в умовах зростаючої економічної невизначеності. Висвітлено основні джерела виникнення кредитного ризику, його взаємозв'язок з іншими типами фінансових ризиків, зокрема валютним, процентним, ринковим та інфляційним. Проаналізовано інструменти оцінювання, моніторингу та мінімізації ризику, серед яких – математичні моделі, алгоритми машинного навчання, інструменти штучного інтелекту та аналітика великих даних. Окрему увагу приділено управлінню проблемною заборгованістю, включаючи заходи з реструктуризації, раннього виявлення ознак дефолту та побудови адаптивних моделей роботи з клієнтами. Запропоновані підходи спрямовані на зменшення ймовірних збитків та підвищення ефективності ризик-менеджменту в банківській сфері.

Ключові слова: комерційний банк, банківська діяльність, кредитний ризик, ризик-менеджмент банку, управління кредитним ризиком.

The article provides a comprehensive examination of both theoretical foundations and contemporary practical approaches to managing credit risk within the banking sector. Credit risk is recognized as one of the most complex and influential challenges that significantly impact the financial stability, solvency, operational efficiency, and overall competitiveness of banking institutions. In the context of a volatile global economy, marked by macroeconomic instability, rapid market fluctuations, and heightened financial uncertainty, the issue of effective credit risk management becomes not only relevant but critical to the survival and resilience of banks. The authors underline the importance of identifying, understanding, and addressing the root causes and contributing factors of credit risk, including internal weaknesses and external threats. The study explores the interconnectedness between credit risk and other categories of financial risk, such as currency, interest rate, inflationary, and market risks, emphasizing their compounded impact on the bank's financial performance. Special attention is devoted to current techniques and instruments for assessing, forecasting, and mitigating credit risk. These include the use of advanced mathematical and econometric models, quantitative scoring systems, as well as the integration of artificial intelligence (AI), Big Data analytics, and machine learning tools into decision-making processes. These technologies allow banks to enhance the accuracy of creditworthiness evaluations, personalize risk profiles, and react promptly to signs of borrower distress. The article also stresses the importance of proactive problem debt management through early warning systems, client-specific restructuring plans, and recovery strategies. In conclusion, the authors proposed a comprehensive set of adaptive and data-driven measures that aim to minimize financial losses, strengthen regulatory compliance, and build institutional resilience. These strategies collectively help bolster public confidence, improve the quality of banking assets, and ensure the sustainable development of the financial sector under evolving economic conditions.

Keywords: commercial bank, banking activity, credit risk, bank risk management, credit risk management.

Постановка проблеми. Банківська система відіграє провідну роль у функціонуванні фінансового ринку, сприяючи економічній стабільності та ефективному розподілу фінансових ресурсів між учасниками господарської діяльності. В умовах постійних змін та викликів особливо важливим є налагоджене управління ризиками, яке забезпечує безперервну та надійну роботу банківських установ. Серед різноманітних ризиків, що впливають на фінансову стійкість банків, кредитний ризик є одним із найсуттєвіших і водночас найважчих для точного передбачення. Саме він визначає ймовірність неповернення наданих кредитів і, відповідно, здатність банку виконувати свої зобов'язання перед вкладниками та інвесторами. У сучасних умовах зростання обсягів кредитування, загальної макроекономічної нестабільності, геополітичної напруженості, а також посилення конкуренції серед фінансових установ особливої актуальності набуває вдосконалення методів оцінки, прогнозування та мінімізації кредитного ризику. Це включає впровадження сучасних моделей кредитного скорингу, систем раннього попередження, а також адаптацію до міжнародних стандартів банківського нагляду. Саме тому питання ефективного управління кредитним ризиком є надзвичайно важливим як для забезпечення надійності та стабільності банківської діяльності, так і для зниження системних загроз для фінансової системи в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сутності кредитного ризику, його класифікації, джерел виникнення та причин появи широко досліджувались у науковій літературі. Значний внесок у розвиток теоретичних і практичних засад управління кредитними ризиками зробили такі вчені, як В. Вітлінський [2], О. Дзюблук [16], С. Науменкова [11], Р. Пікус [6] та Н. Внукова. Їхні праці охоплюють методологічні підходи до ідентифікації, аналізу, оцінки та мінімізації кредитного ризику, а також особливості впровадження ефективного банківського ризик-менеджменту в умовах сучасних економічних викликів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У сучасних умовах функціонування фінансової системи ефективно управління ризиками є не просто важливою складовою, а одним із головних чинників, що визначають стабільність, фінансову надійність та конкурентоспроможність банківських установ. Серед широкого спектра ризиків, з якими щодня стикаються банки у своїй діяльності, особливу увагу слід приді-

лити кредитному ризику, який має визначальний вплив на фінансові результати банків, адже кредитні операції традиційно становлять основу їхнього прибутку. Водночас саме ця сфера пов'язана з високим рівнем невизначеності, оскільки у випадку невиконання позичальниками своїх зобов'язань перед банком можливе виникнення значних збитків. Це, у свою чергу, негативно впливає на платоспроможність банків, знижує рівень ліквідності, ускладнює виконання ними нормативів регулятора та може провокувати ланцюгову реакцію дестабілізації, що поширюється на всю банківську систему. Саме тому питання виявлення, оцінки, контролю та мінімізації кредитного ризику займає центральне місце в системі банківського ризик-менеджменту та потребує комплексного підходу з урахуванням як внутрішніх процесів установи, так і зовнішнього економічного середовища.

Формулювання цілей статті. Дана стаття націлена на узагальнення теоретичних засад, а також розробку практичних рекомендацій щодо ефективного управління кредитним ризиком банку з урахуванням сучасних викликів та тенденцій у фінансовому секторі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах нестабільності світових фінансових ринків та посилення регуляторних вимог управління кредитним ризиком займає центральне місце у системі ризик-менеджменту банківських установ. Саме кредитний ризик є одним із найзначніших ризиків у банківській діяльності, оскільки його матеріалізація може спричинити серйозні фінансові втрати, знизити капіталізацію банку та призвести до системних криз у банківському секторі. У зв'язку з цим сучасні тенденції управління кредитним ризиком спрямовані на вдосконалення підходів до його оцінки, моніторингу та зниження негативного впливу на фінансову стабільність банківської системи.

Згідно з визначенням, запропонованим Базельським комітетом з банківського нагляду, кредитний ризик означає ймовірність невиконання позичальником або іншим контрагентом своїх фінансових зобов'язань за умовами укладеного договору, що може призвести до фінансових втрат для банку чи іншого кредитора [19]. У рамках стандартів Базель II це поняття уточнюється: кредитний ризик трактується як потенційна втрата, яка може виникнути внаслідок неспроможності позичальника або контрагента повністю або частково виконати свої зобов'язання. Зазна-

чений ризик стосується не лише традиційного кредитування, а й охоплює широкий спектр фінансових операцій, включаючи операції з деривативами, фінансовими гарантіями, між-банківськими позиками тощо [18]. Водночас у науковій літературі немає єдиного підходу до трактування цієї категорії, оскільки вчені інтерпретують його залежно від контексту дослідження, підкреслюючи різні аспекти кредитного ризику. Приклади таких визначень систематизовано та подано на рис. 1.

Ураховуючи визначальну роль, яку відіграє кредитний ризик у забезпеченні ефективного функціонування банківської системи, процес його управління слід розглядати як один із першочергових пріоритетів для кожної фінансової установи. Рівень контролюваності цього ризику має прямий вплив не лише на здатність банку отримувати стабільний прибуток, а й на інші критично важливі аспекти його діяльності, зокрема на підтримання належної ліквідності, дотримання нормативів платоспроможності, збереження позитивної ділової репутації та загального рівня фінансової стійкості. Від ефективності реалізованих заходів з управління кредитним ризиком залежить, наскільки успішно банк зможе функціонувати

у нестабільному економічному середовищі, адаптуватися до змін ринку та захистити свої активи від потенційних збитків.

Кредитний ризик рідко існує ізольовано, адже в процесі кредитування він може тісно переплітатися з іншими видами фінансових ризиків, що значно ускладнює загальну картину ризик-менеджменту. Зокрема, у випадках, коли кредитні кошти надаються в іноземній валюті, виникає додаткове навантаження у вигляді валютного ризику, пов'язаного з можливими коливаннями валютних курсів. Якщо ж кредит має довгостроковий характер і виданий під фіксовану відсоткову ставку, то актуальним стає інфляційний ризик, що може призвести до знецінення повернутих коштів у реальному вимірі. При застосуванні плаваючої ставки банк зіштовхується з відсотковим ризиком, обумовленим змінами ринкових відсоткових ставок. Крім того, ринковий ризик може проявитися внаслідок зниження вартості майнового забезпечення кредиту, що істотно знижує рівень покриття кредитних зобов'язань [4]. У разі реалізації кредитного ризику можливе виникнення значних фінансових ускладнень для банку, включаючи дефіцит ліквідності, зменшення власного капіталу

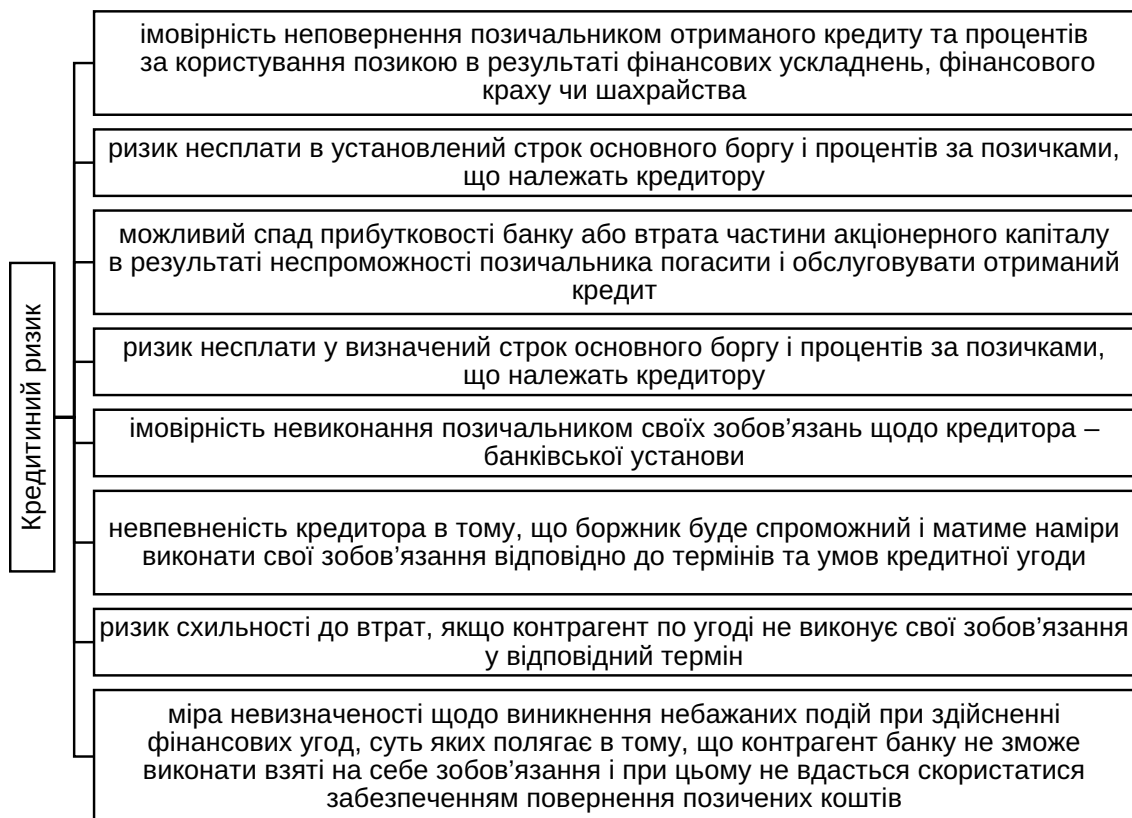

Рис. 1. Систематизація визначень поняття «кредитний ризик»

Джерело: сформовано автором на основі [1; 17; 9; 8; 6; 12; 5; 14]

й навіть загрозу неплатоспроможності або банкрутства. Саме тому фінансові установи на постійній основі вдосконалюють системи управління ризиками, активно впроваджуючи сучасні аналітичні інструменти для виявлення, оцінки, контролю та зниження ризиків. Ці інструменти, як правило, базуються на міжнародних регуляторних принципах, зокрема рекомендаціях Базельського комітету з банківського нагляду, а також внутрішніх процедурах і політиках, розроблених індивідуально кожним банком відповідно до його профілю діяльності та структури активів.

Належна організація системи управління кредитним ризиком має виняткове значення для стабільної роботи банківського сектору, адже саме вона визначає рівень фінансової надійності банків, їхню здатність генерувати прибуток, утримувати конкурентні позиції на ринку та ефективно розвиватися в довгостроковій перспективі. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах сучасної економіки, яка характеризується високим ступенем нестабільності, стрімкими коливаннями ключових макроекономічних індикаторів, посиленням глобальних ризиків у фінансовій сфері та зростанням конкуренції як серед банків, так і між ними та небанківськими кредитними організаціями. Все це зумовлює необхідність глибокої модернізації наявних підходів до управління кредитними ризиками, з урахуванням викликів сьогодення. Зокрема, мова йде про запровадження інноваційних методів і механізмів, які дозволяють своєчасно виявляти потенційні ризики, здійснювати їх комплексну оцінку, встановлювати ефективні заходи контролю й вживати дій щодо зменшення їх негативного впливу в рамках усього кредитного циклу. У зв'язку з цим особливого значення набуває створення більш гнучких моделей аналізу фінансової надійності позичальників, вдосконалення систем моніторингу їх платоспроможності, а також активне впровадження цифрових інструментів у сферу управління кредитними ризиками. Це, у свою чергу, надає можливість банкам швидко реагувати на зміну кон'юнктури ринку та зменшувати ймовірність виникнення збитків [7].

Одним із основних шляхів удосконалення процесу управління кредитними ризиками є активне впровадження сучасних моделей прогнозування, що ґрунтуються на використанні математичних і статистичних інструментів для оцінки ймовірності того, що позичальник не виконає свої зобов'язання. У міжнародній банківській практиці найбільш широко засто-

совуються два підходи: структурні моделі (structural models) та моделі скорочених форм (reduced form models). Кожна з них має свої особливості та переваги у визначенні рівня кредитоспроможності боржників і розрахунку потенційних фінансових втрат. Зокрема, структурні моделі спираються на теорію опціонного ціноутворення та аналізують кредитний ризик на основі співвідношення між ринковою вартістю активів компанії, її борговими зобов'язаннями та коливаннями ринкових параметрів. Такий підхід дозволяє зробити оцінку ризику дефолту більш об'єктивною завдяки використанню актуальних фінансових показників. У свою чергу, моделі скорочених форм базуються на аналізі статистичних залежностей та історичних даних про дефолти, що дозволяє будувати ймовірнісні прогнози з урахуванням впливу як внутрішніх, так і зовнішніх економічних чинників. Використання подібних моделей у діяльності банків сприяє підвищенню точності ризикових оцінок, дозволяє ухвалювати більш виважені рішення щодо кредитування клієнтів і забезпечує ефективніший контроль за рівнем ризиків у межах загальної системи управління [15].

Серед інноваційних підходів до управління кредитними ризиками все більшу популярність здобувають технології штучного інтелекту (ШІ) та аналізу великих даних (Big Data), які відкривають нові горизонти в оцінці кредитоспроможності потенційних позичальників. Завдяки впровадженню алгоритмів машинного навчання фінансові установи отримують можливість обробляти великі масиви інформації про клієнтів – зокрема їхню платіжну поведінку, історію взаємодії з банківськими продуктами, соціально-економічні характеристики та багато інших релевантних параметрів. Це дозволяє формувати більш точні, персоналізовані прогнози щодо ймовірності дефолту, знижуючи ризик прийняття необґрунтованих рішень. Застосування таких технологій є особливо корисним для банків, що активно працюють у сфері роздрібного кредитування, оскільки автоматизовані системи скорингу значно прискорюють процес перевірки платоспроможності клієнтів, зменшують витрати на обробку заявок та водночас підвищують якість обслуговування. Як результат, це сприяє не лише зниженню рівня кредитних втрат, а й підвищенню загальної конкурентоспроможності банку на фінансовому ринку [10].

Одним із критично важливих елементів у системі ефективного управління кредитними ризиками виступає впровадження уніфікова-

них стандартів оцінювання та контролю ризиків на загальнонаціональному рівні банківського сектору. Такий підхід базується на необхідності дотримання міжнародних норм та регуляторних практик, зокрема тих, що закладені в основі рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду. У цьому контексті особливої ваги набуває впровадження положень Базеля III – нормативного пакету, спрямованого на зміцнення фінансової стійкості банків, запобігання кризовим явищам та посилення вимог до структури й обсягу капіталу банківських установ. Дотримання цих міжнародних стандартів дозволяє банкам більш ефективно протидіяти ризикам, пов'язаним з можливими кредитними втратами, забезпечувати фінансову стабільність та підвищувати рівень довіри з боку інвесторів, контрагентів і клієнтів. В українських реаліях реалізація принципів Базеля III є стратегічно важливим кроком на шляху вдосконалення банківського нагляду, оскільки це сприятиме підвищенню прозорості процесів кредитування, мінімізації системних ризиків та формуванню сприятливого іміджу вітчизняної банківської системи на міжнародному рівні [13].

Особливу увагу в контексті зниження рівня кредитного ризику варто приділити механізмам державного регулювання, оскільки саме дії регуляторних органів, передусім центральних банків, мають вирішальне значення для підтримання стійкості банківської системи. Національний банк України вже впроваджує низку важливих заходів, спрямованих на покращення структури кредитного портфеля комерційних банків. Зокрема, йдеться про впровадження нових вимог до розкриття інформації про позичальників, вдосконалення процедур оцінки кредитоспроможності клієнтів, а також посилення контролю над обсягом і якістю проблемної заборгованості. Разом із тим, для забезпечення вищої результативності регуляторної політики необхідно продовжувати роботу над оновленням і гармонізацією нормативно-правового поля. Це має відбуватись із урахуванням кращих міжнародних стандартів та актуальних тенденцій у сфері фінансового регулювання. Такий підхід сприятиме скороченню частки проблемних кредитів у портфелях банків, підвищенню рівня довіри до банківської системи й формуванню стабільного, адаптивного до ризиків фінансового середовища [11].

Ще одним важливим напрямом у системі управління кредитними ризиками є організа-

ція ефективної роботи з проблемною заборгованістю, що передбачає використання сучасних підходів до реструктуризації боргів і впровадження практичних стратегій взаємодії з клієнтами, які мають фінансові труднощі та не здатні своєчасно виконати зобов'язання за кредитами. В умовах постійного зростання обсягу неповернених позик банківські установи змушені шукати нові, більш гнучкі механізми управління такими ризиками. Зокрема, йдеться про розробку систем ідентифікації позичальників із високим ризиком дефолту, впровадження індивідуальних програм підтримки для таких клієнтів, а також посилення методів раннього виявлення ознак фінансової нестабільності. Активне використання подібних інструментів дозволяє не лише суттєво зменшити ймовірні втрати для банків, а й підвищити рівень повернення кредитних коштів, що в кінцевому підсумку сприяє зміцненню довгострокової фінансової стабільності банківських установ [10].

Висновки. Отже, процес ефективного управління кредитними ризиками виступає ключовим чинником зміцнення стабільності та підвищення конкурентоспроможності всієї банківської системи. В умовах посилення фінансової турбулентності та загальної економічної невизначеності банки повинні активно впроваджувати інноваційні підходи до оцінки та контролю ризиків. Зокрема, значну увагу слід приділяти використанню математичних і статистичних методик прогнозування дефолтів, впровадженню інструментів штучного інтелекту, а також аналітичних можливостей обробки великих масивів даних. Не менш важливим є дотримання міжнародних нормативів, зокрема стандартів Базельського комітету, таких як Базель III, що сприяють зміцненню фінансової стійкості банківських установ та їхній здатності протистояти кризовим викликам. Водночас вагому роль у цьому процесі відіграють інститути державного регулювання, завдяки яким підвищується прозорість банківських операцій і формується надійне нормативне середовище. Окремо варто відзначити значущість грамотного управління проблемною заборгованістю, що передбачає індивідуалізований підхід до боржників і використання сучасних механізмів реструктуризації. Комплексне впровадження усіх вищезазначених заходів створює підґрунтя для суттєвого зменшення ймовірності фінансових втрат і формує довіру з боку клієнтів, інвесторів та партнерів банківських установ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бутинець Ф. Ф. Аналіз діяльності комерційного банку : навч. посіб. / Ф. Ф. Бутинець, А. М. Герасимович. – Житомир : Рута, 2001. – 384 с.
2. Вітлінський В. В. Ризик онлайн-кредитування / В.В. Вітлінський, Л.Л. Маханець // Трансформація системи міжнародних, національних та локальних ринків = Transformation of System of International, National, and Local Markets/
3. Внукова Н. М. Поточна оцінка ризиковості діяльності фінансових компаній / Н. М. Внукова, В. Д. Шорох // Стратегії та інновації: актуальні управлінські практики, 2021. – С. 110-112.
4. Вовк В. Я. Кредитування і контроль : навч. посіб. / В. Я. Вовк, О. В. Хмеленко. – К. : Знання, 2008. – 463 с.
5. Граділь А. І. Фінансові ризики у банківській діяльності : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / А. П. Граиль. – Харків : ХНУ, 2006.
6. Грушко В. І. Управління фінансовими ризиками / В. І. Грушко, О. П. Пилипченко, Р. В. Пікус. – К. : Інститут економіки та права «Крок», 2000. – 168 с.
7. Еш С. М. Ринок фінансових послуг : підручник / С. М. Еш. – К. : Центр навч. літ., 2019. – 400 с.
8. Загородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко. – 4-те вид., перероб. та доп. – Львів : Вид-во Львів. банк. ін-ту НБУ, 2002. – 566 с.
9. Мороз А. М. Банківські операції : підручник / А.М. Мороз, М.І. Савлук. – Харків : ХНУ, 2006. – 640 с.
10. Моташко Т. П. Розвиток світового ринку страхування в умовах діджиталізації // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2016. – № 182. – С. 18–24.
11. Науменкова С. В., Мищенко С. В. Проблеми цифрової трансформації банківської системи // Economy and human-centrism: the modern foundation for human development. – Baltija Publishing, 2021. – С. 138–142.
12. Наумов Д. О. Класифікація ризиків у міжнародній практиці / Д. О. Наумов // Економіка та держава. – 2007. – № 1. – С. 38–40.
13. Національний банк України. Постанова Правління від 20.12.2023 № 174 «Про затвердження Положення про розкриття інформації та розміщення інформаційного документа про стандартний страховий продукт». [Електронний ресурс]. – URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення 25.04.2025)
14. Пернарівський О. Аналіз, оцінка та способи зниження банківських ризиків / О. Пернарівський // Вісник НБУ. – 2004. – С. 44–48.
15. Приказюк Н. В. (ред.). Ринок фінансових послуг : підручник / кол. авторів. – Київ : ФОП Ямчинський О. В., 2019. – 757 с.
16. Чайковський Я. І., Луців Б. Л., Дзюблюк О. В., Чайковський Є. Я. Луців П. Б. Банківське зелене кредитування як ключовий інструмент екологічної модернізації економіки. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. 2025. Том 2 (61). С. 54–72.
17. Шевченко Р.І. Кредитування і контроль : навч.-метод. посіб. / Р.І. Шевченко. – К. : КНЕУ, 2002. – 183 с.
18. Basel Committee on Banking Supervision. Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: A Revised Framework – Comprehensive Version [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.bis.org/publ/bcbs54.htm> (дата звернення 25.04.2025)
19. Basel Core Principles for Effective Banking Supervision [Електронний ресурс]. – URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Basel_Core_principles_2012.pdf (дата звернення 25.04.2025)

REFERENCES:

1. Butynets F. F., Herasymovych A. M. (2001). Analiz diialnosti komertsiiinoho banku : navch. posib. [Analysis of commercial bank activity: textbook]. Zhytomyr : Ruta, 384 s.
2. Vitlinskyi V. V., Makhanets L. L. Ryzky onlain-kredytuvannia [Risk of online lending]. Transformatsiia systemy mizhnarodnykh, natsionalnykh ta lokalnykh rynkiv = Transformation of System of International, National, and Local Markets.
3. Vnukova N. M., Shorokh V. D. (2021). Potochna otsinka ryzykovosti diialnosti finansovykh kompanii [Current assessment of the riskiness of financial companies]. *Stratehii ta innovatsii: aktualni upravliniski praktyky*. S. 110–112.
4. Vovk V. Ya., Khmelenko O. V. (2008). Kredytuvannia i kontrol : navch. posib. [Lending and control: textbook]. Kyiv : Znannia, 463 s.
5. Hradil A. I. (2006). Finansovi ryzyky u bankivskii diialnosti : avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : spets. 08.04.01 «Finansy, hroshovi obih i kredyt» [Financial risks in banking: author's abstract of dissertation ... candidate of economic sciences: specialist 08.04.01 "Finance, money circulation and credit"]. Kharkiv : KhNU.
6. Hrushko V. I., Pylypchenko O. P., Pikus R. V. (2000). Upravlinnia finansovymy ryzykamy [Financial risk management]. Kyiv : Instytut ekonomiky ta prava «Krok», 168 s.

7. Esh S. M. (2019). Rynok finansovykh posluh : pidruchnyk [Financial services market: textbook]. Kyiv : Tsentr navch. lit., 400 s.
8. Zahorodnii A. H., Vozniuk H. L., Smovzhenko T. S. (2002). Finansovyi slovnyk [Financial dictionary]. 4-te vyd., pererob. ta dop. Lviv : Vyd-vo Lviv. bank. in-tu NBU, 566 s.
9. Moroz A. M., Savluk M. I. (2006). Bankivski operatsii : pidruchnyk [Banking operations: textbook]. Kharkiv : KhNU, 640 s.
10. Motashko T. P. (2016). Rozvytok svitovoho rynku strakhuvannia v umovakh didzhitalizatsii [Development of the world insurance market in the context of digitalization]. *Visnyk KNU imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*. № 182. S. 18–24.
11. Naumenkova S. V., Myshchenko S. V. (2021). Problemy tsyfrovoi transformatsii bankivskoi systemy [Problems of digital transformation of the banking system]. *Economy and human-centrism: the modern foundation for human development*. Baltija Publishing, S. 138–142.
12. Naumov D. O. (2007). Kласyfikatsiia ryzykiv u mizhnarodnii praktytsi [Classification of risks in international practice]. *Ekonomika ta derzhava*. № 1. S. 38–40.
13. Natsionalnyi bank Ukrainy. Postanova Pravlinnia vid 20.12.2023 № 174 «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro rozkryttia informatsii ta rozmishchennia informatsiinoho dokumenta pro standartnyi strakhovyi produkt» [National Bank of Ukraine. Resolution of the Board of Directors dated 12/20/2023 No. 174 “On approval of the Regulation on disclosure of information and placement of an information document on a standard insurance product”]. Available at: <https://bank.gov.ua> (accessed: 25.04.2025)
14. Pernarivskyi O. (2004). Analiz, otsinka ta sposoby znyzhennia bankivskykh ryzykiv [Analysis, assessment and methods of reducing banking risks]. *Visnyk NBU*. S. 44–48.
15. Prykaziuk N. V. (ed.) (2019). Rynok finansovykh posluh : pidruchnyk / kol. avtoriv [Financial services market: textbook]. Kyiv : FOP Yamchynskyi O.V., 757 s.
16. Chaikovskiy Ya. I., Lutsiv B. L., Dziubliuk O. V., Chaikovskiy Ye. Ya. Lutsiv P. B. (2025). Bankivske zelene kredytuvannia yak kliuchovyi instrument ekolohichnoi modernizatsii ekonomiky [Bank green lending as a key tool for ecological modernization of the economy]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky*. Tom 2 (61). S. 54–72.
17. Shevchenko R. I. (2002). Kredytuvannia i kontrol : navch.-metod. posib. [Lending and control: teaching and methodological manual]. Kyiv : KNEU, 183 s.
18. Basel Committee on Banking Supervision. Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: A Revised Framework – Comprehensive Version. Available at: <http://www.bis.org/publ/bcbs54.htm> (accessed: 25.04.2025)
19. Basel Core Principles for Effective Banking Supervision. Available at: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Basel_Core_principles_2012.pdf (accessed: 25.04.2025)